

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Franciscyho a sudkýň JUDr. Daniely Sučanskej a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci žalobcu **K. H.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. J. S., advokátom so sídlom v B., proti žalovaným **1/ K. C., s.r.o.** so sídlom vo V., IČO: X., zastúpenej Mgr. M. M., advokátkou so sídlom vo V., **2/ M. H.**, bývajúcej v B., **3/ L. P.**, bývajúcej v S., zastúpenej JUDr. F. V., advokátom so sídlom v B., **4/ Q., s.r.o.** so sídlom v B., zastúpenej JUDr. B. N., advokátom so sídlom v B., **5/1 K. B.**, bývajúcej v B., **5/2 G. J.**, bývajúcej vo S., **5/3 M. B.**, bývajúceho v B., **5/4 L. B.**, bývajúcej v B., žalovaných 2/ a 5/1 až 5/4 zastúpených JUDr. D. V., advokátkou so sídlom v B., **o vydanie nehnuteľností a určenie neplatnosti dohody o vydaní nehnuteľností**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 20 C 80/1992, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. júna 2009 sp. zn. 15 Co 6/2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z a m i e t a** dovolanie v časti smerujúcej proti výroku rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. júna 2009 sp. zn. 15 Co 6/2009, ktorým rozsudok súdu prvého stupňa zmenil vo výroku o povinnosti žalovaných 2/, 3/, 5/1, 5/2, 5/3 a 5/4 vydať žalobcovi nehnuteľnosti v katastrálnom území B. vedené ako dom súpisné č. X. postavený na parcele č. X. – zastavaná plocha vo výmere X. m² a pozemok

parcelného č. X. – zastavaná plocha vo výmere X. m², tak, že žalobu zamietol; vo zvyšnej časti dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaným 1/ a 4/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovaným 2/, 3/, 5/1, 5/2, 5/3 a 5/4 nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou z 18. marca 1992 sa žalobca podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách (ďalej len „zákon č. 87/1991 Zb.“) domáhal, aby súd zaviazal žalovaných uzavrieť s ním do 3 dní dohodu o vydaní nehnuteľností v katastrálnom území B., ktoré sú vedené ako dom súpisné č. X. na parcele č. X. a parcela č. X. – zastavané plochy vo výmere X. m² (ďalej len „nehnuteľnosti“). Na odôvodnenie žaloby uviedol, že nehnuteľnosti nadobudol v roku 1943 dedením po JUDr. V. H. a ako ich vlastník uzatvoril 2. februára 1948 s J. B. a M. B., právnymi predchodcami žalovaných 2/ až 5/4 kúpnu zmluvu (ďalej len „kúpna zmluva“). Na jej základe ale nedošlo k prevodu vlastníctva nehnuteľností, lebo kúpna zmluva nebola uzatvorená platne (v čase jej uzatvorenia nebol plnoletý a jeho úkon nebol schválený poručenským súdom, konal v tiesni, kúpna cena mu nebola vyplatená, prevod bol len fiktívny, aby sa predišlo hroziacemu znárodneniu). Neskôršie znárodnenie nehnuteľností štátom znamenalo majetkovú krivdu relevantnú podľa zákona č. 87/1991 Zb., ktorá ale so zreteľom na neplatnosť kúpnej zmluvy bola spôsobená jemu (jeho vlastníctvo bolo odňaté), teda nie J. B. a M. B.. Štátny podnik P., š.p. „v likvidácii“, ktorý v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 87/1991 Zb. spravoval znárodnený objekt vo vlastníctve štátu, mal preto nehnuteľnosti vydať jemu ako oprávnenej osobe. Pokiaľ ich napriek tomu dohodou zo 17. októbra 1991, ktorú registrovalo Štátne notárstvo v Banskej Bystrici rozhodnutím zo 17. februára 1992 sp. zn. R VI 96/1991, vydal M. B. a právnym nástupcom jej nebohého manžela J. B. (ďalej len „dohoda o vydaní nehnuteľností“), je dohoda o vydaní nehnuteľností neplatná a žalovaných zaťažuje povinnosť vydať mu nehnuteľnosti.

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 26. októbra 1992 č.k. 20 C 80/1992-41 žalobu zamietol, žalobcu zaviazal zaplatiť na účet súdu prvého stupňa súdny poplatok a rozhodol, že účastníci konania nemajú právo na náhradu trov konania. Vychádzal z tohto, že žalobca nie je oprávnenou osobou v zmysle 3 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb., lebo v čase znárodnenia nehnuteľností nebol ich vlastníkom. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 3. júna 1993 sp. zn. 14 Co 1474/93 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie s odôvodnením, že súd prvého stupňa dostatočne nezistil skutkový stav, ďalej že medzičasom došlo k zmene v označení žalovaného 1/ a úmrtiu I. B., pôvodne žalovaného 5/.

V ďalšom konaní Okresný súd Banská Bystrica pripustil „vzájomnú žalobu“ žalovanej 1/ proti ostatným žalovaným na určenie neplatnosti dohody o vydaní vecí a na uloženie ich povinnosti vydať nehnuteľnosti žalovanej 1/ do 15 dní. Po doplňujúcom dokazovaní rozsudkom z 18. novembra 1993 č.k. 20 C 80/92-110 žalobu voči žalovanej 1/ zamietol a ostatným žalovaným uložil povinnosť vydať nehnuteľnosti do 3 dní žalobcovi. Zároveň určil, že dohoda o vydaní nehnuteľností je neplatná; vzájomnú žalobu žalovanej 1/ vo zvyšku zamietol. V odôvodnení uviedol, že žalobca nebol v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy plnoletý (k plnoletosti mu chýbali 3 dni) a jeho právny úkon nebol schválený predpísaným spôsobom, preto je kúpna zmluva neplatná. Pokiaľ boli nehnuteľnosti znárodnené podľa zákona č. 115/1948 Zb. o znárodnení ďalších priemyslových a iných výrobných podnikov a závodov v odbore potravinárskom a o úprave niektorých pomerov znárodnených a národných podnikov tohto odboru (ďalej len „zákon č. 115/1948 Zb.“) v spojení s výmerom Povereníctva potravinárskeho priemyslu z 15. februára 1951 č. C 45.611/50-VI/2K (ďalej len „znárodňovací výmer“), majetková krivda postihla žalobcu – oprávnenú osobu v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. Znárodnenie bolo vykonané v rozpore s vtedy platnými predpismi, bol preto daný právny dôvod na vydanie nehnuteľností oprávnenej osobe (§ 6 ods. 1 písm. k/ zákona č. 87/1991 Zb.). Na odvolanie účastníkov na žalovanej strane Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 17. novembra 1994 sp. zn. 14 Co 3617/94 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie s odôvodnením, že súd prvého stupňa nezistil dostatok skutkových podkladov pre posúdenie, či predmetné znárodnenie bolo v celom rozsahu (čo do časti slúžiacej prevádzke znárodneného podniku a čo do časti slúžiacej na iné účely) vykonané v rozpore s vtedy platnými právnymi predpismi, a že odvolací súd už v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení vyslovil právny názor, že kúpna zmluva je neplatná.

Rozsudkom z 19. novembra 2002 č.k. 20 C 80/92-368 Okresný súd Banská Bystrica uložil žalovaným 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 povinnosť vydať nehnuteľnosti do 30 dní žalobcovi. Žalobu voči žalovaným 1/ a 4/ zamietol. Určil, že dohoda o vydaní nehnuteľností je neplatná. Zároveň zamietol „vzájomnú žalobu“ žalovanej 1/ v časti, ktorou sa domáhala, aby ostatní žalovaní boli zaviazaní súdom vydať jej nehnuteľnosti. Rozhodol tiež o trovách konania a o vrátení zálohy na znalecký posudok. Vychádzal z tohto, že kúpna zmluva je neplatná, lebo žalobca v čase jej uzatvorenia nebol plnoletý a zmluvu uzatvoril v tiesni pod tlakom hroziacej perzekúcie. Nehnuteľnosti preto zostali vo vlastníctve žalobcu a jemu boli znárodnené v rozpore s vtedy platnými právnymi predpismi. Výrok, ktorým bola žaloba voči žalovaným 1/ a 4/ zamietnutá, odôvodnil súd prvého stupňa tým, že títo účastníci konania nevykazujú znaky osoby, ktorá má v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. povinnosť vydať vec. Keďže majetková krivda nebola spôsobená J. B. a M. B., je dohoda o vydaní nehnuteľností neplatná. Z toho dôvodu vyhovel „vzájomnej žalobe“ žalovanej 1/ v časti, ktorou sa domáhala určenia neplatnosti tohto právneho úkonu. Výrok, ktorým zamietol jej „vzájomnú žalobu“ v časti, ktorou sa domáhala uloženia povinnosti ostatným žalovaným vydať jej nehnuteľnosti, odôvodnil tým, že „vlastníctvo prináleží žalobcovi“.

Na odvolanie žalobcu, žalovanej 1/, ako aj žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 22. mája 2003 sp. zn. 12 Co 45/2003 zmenil výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola žalovaným 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 uložená povinnosť vydať nehnuteľnosti žalobcovi do 30 dní tak, že túto povinnosť uložil aj žalovanej 4/. Výrok, ktorým súd prvého stupňa zamietol žalobu voči žalovanej 1/ potvrdil, a výrok prvostupňového rozsudku, ktorým bola určená neplatnosť dohody o vydaní nehnuteľností, zmenil tak, že „vzájomnú žalobu“ žalovanej 1/ zamietol. Potvrdil aj výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola zamietnutá „vzájomná žaloba“ žalovanej 1/ na uloženie povinnosti ostatným žalovaným vydať jej nehnuteľnosti. Rozhodol tiež o náhrade trov konania. V odôvodnení uviedol, že po tom, ako boli nehnuteľnosti už vydané postupom podľa zákona č. 87/1991 Zb., treba žalobou uplatnený nárok žalobcu posudzovať podľa § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. V zmysle tohto ustanovenia platí, že ak bola vec vydaná, môžu osoby, ktorých nároky uplatnené v stanovenej lehote neboli uspokojené, uplatniť svoje nároky na súde voči osobám, ktorým sa vec vydala, a to do jedného roka odo dňa účinnosti tohto zákona. Žalovaná 1/ nevykazuje znaky osoby, ktorá by mala nehnuteľnosti takto vydať, preto súd prvého stupňa správne rozhodol, pokiaľ žalobu voči žalovanej 1/ zamietol. Správne tiež žalovaných 2/, 3/

a 5/1 až 5/4 zaviazal vydať nehnuteľnosti žalobcovi, lebo kúpna zmluva je neplatná z dôvodu, že žalobca v čase jej uzatvorenia nebol plnoletý a jeho úkon nebol schválený poručenským súdom. Znárodňovací výmer je zmätočným aktom štátu, ktorý sa prieči zásadám demokratickej spoločnosti a nespĺňal celý rad náležitosti určených právnym poriadkom; v konaní nebolo preukázané, že by bol vôbec žalobcovi doručený. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že k odňatiu nehnuteľností žalobcu došlo v rozpore s vtedy platnými právnymi predpismi (§ 6 ods. 1 písm. k/ zákona č. 87/1991 Zb.), avšak nie z dôvodu, že znárodnený pivovar nedosahoval určenú produkciu a že žalobcovi nebola za znárodnené nehnuteľnosti poskytnutá náhrada. Prechod majetku žalobcu na štát bol dôsledkom perzekúcie a postupu porušujúceho všeobecne uznávané ľudské práva a slobody, preto jeho nárok na zmiernenie majetkovej krivdy je daný aj podľa § 6 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb. Tento zákon je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku predpisom špeciálnym, nepripúšťa preskúmanie platnosti dohody o vydaní nehnuteľnosti. V konaní neboli zistené žiadne dôvody neplatnosti tohto úkonu v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd preto zmenil výrok prvostupňového rozsudku o určení neplatnosti dohody o vydaní nehnuteľností tak, že „vzájomnú žalobu“ žalovanej 1/ zamietol. Keďže oprávnenou osobou podľa zákona č. 87/1991 Zb. bol žalobca, mali byť nehnuteľnosti vydané jemu. V danom prípade nebolo potrebné posudzovať nárok žalobcu na vydanie nehnuteľností podľa § 6 zákona č. 87/1991 Zb., lebo podanou žalobou uplatnil nárok voči fyzickým osobám, ktorým už nehnuteľnosti boli vydané (§ 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb.). Pretože vydané boli aj žalovanej 4/, zmenil prvostupňový rozsudok tak, že povinnosť vydať nehnuteľnosti rozšíril aj na žalovanú 4/, i keď jej spoluvlastnícky podiel nadobudla medzičasom obchodná spoločnosť Q., spol. s r.o. so sídlom v B.. Odvolací súd potvrdil výrok rozsudku súdu prvého stupňa o zamietnutí „vzájomnej žaloby“ žalovanej 1/ na vydanie nehnuteľností ostatnými žalovanými z dôvodu, že žalovaná 1/ v konaní nepreukázala, že je vlastníčkou nehnuteľností, čo bolo predpokladom jej úspechu v konaní (§ 126 Občianskeho zákonníka). O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Opravným uznesením z 31. júla 2003 sp. zn. 12 Co 45/2003 Krajský súd v Banskej Bystrici opravil svoj rozsudok z 22. mája 2003 tej istej spisovej značky tak, že ho doplnil o výrok, v zmysle ktorého sa pripúšťa dovolanie. Opravu odôvodnil chybou v písaní pri vyhotovovaní písomného rozhodnutia, v dôsledku ktorej nebol tento výrok uvedený vo výrokovej časti rozsudku, hoci na odvolacom pojednávaní 22. mája 2003 bol vyhlásený. Na odôvodnenie vyslovenia prípustnosti dovolania odvolací súd uviedol, že za otázku zásadného

právneho významu považoval otázku platnosti právneho úkonu žalobcu (kúpnej zmluvy) „vo vzťahu k jeho neplnoletosti a úpravu Rakúsko – Uhorského práva, podľa ktorého sa žalobca mohol v lehote 32 rokov od dáta vkladu domáhať obnovenia predošlého pozemkovknížného stavu len žalobou o výmaz. Je potrebné zodpovedať otázku, či jeho právny úkon je platný aj s prihliadnutím na ďalší vývoj právnej úpravy, ako aj na to, že 32 ročnú lehotu podľa Uhorského práva nemohol využiť. Na základe týchto skutočností je potrebné posúdiť, či v prípade neexistencie podanej žaloby o výmaz podľa Uhorského práva možno považovať právny úkon žalobcu za platný“.

Opravným uznesením zo 4. novembra 2003 č.k. 20 C 80/1992-457 Okresný súd Banská Bystrica opravil prvý výrok svojho rozsudku z 19. novembra 2002 č.k. 20 C 80/1992-368 tak, že povinnosť vydať nehnuteľnosti žalobcovi sa nevzťahuje len na stavbu nachádzajúcu sa na pozemku parcelného čísla X. v katastrálnom území B., ale aj na tento pozemok. Opravu odôvodnil chybou v písaní pri vyhotovovaní písomného rozhodnutia. Toto opravné uznesenie napadla odvolaním žalovaná 1/. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 23. marca 2004 sp. zn. 12 Co 333/2001 napadnuté uznesenie potvrdil a opravným uznesením z 23. marca 2004 sp. zn. 12 Co 45/2003 opravil výrok svojho rozsudku z 22. mája 2003 sp. zn. 12 Co 45/2003 tak, že povinnosť vydať nehnuteľnosti žalobcovi sa vzťahuje aj na uvedený pozemok.

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. mája 2003 sp. zn. 12 Co 45/2003 v spojení s jeho opravnými uzneseniami napadla dovolaním žalovaná 1/, ktorá uviedla, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p. (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), lebo „žalobca v danom konaní nie je aktívne legitimovaný a nemá spôsobilosť byť účastníkom konania“. Podľa jej názoru došlo v konaní tiež k tzv. inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Napadnutý rozsudok spočíva na skutkovom zistení, ktoré nemá oporu vo vykonanom dokazovaní (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) a tiež na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. d/ O.s.p.). Žalovaná 1/ z týchto dôvodov žiadala zrušiť tak dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj jemu predchádzajúci rozsudok súdu prvého stupňa.

Aj žalovaní 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 podali proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. mája 2003 sp. zn. 12 Co 45/2003 v spojení s jeho opravnými uzneseniami dovolanie, v ktorom navrhli, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na

d'alsie konanie. V dovolaní uplatnili dovolací dôvod uvedený v § 241 ods. 2 písm. d/ O.s.p. (nesprávne právne posúdenie veci). Za nesprávny označili záver odvolacieho súdu, že kúpna zmluva je neplatná. V čase uzatvorenia kúpnej zmluvy platilo uhorské obyčajové právo. Vtedajším právnym poriadkom bol žalobca považovaný za neplnoletého a jeho právny úkon nebol schválený poručenským súdom. Pokiaľ bolo povolenie zápisu vykonané proti pravidlám týkajúcim sa schopnosti konať, mohol skutočný vlastník proti nepravému vlastníkovi začať spor o výmaz a až na základe rozhodnutia súdu mohol byť nesprávny zápis vymazaný z pozemkovej knihy. Žalobca žalobu o výmaz v 32-ročnej lehote nepodal. Podľa uhorského obyčajového práva platilo, že ak bol úkon podmiennečne platný „a táto podmienka“ nebola zrušená, ostal platný aj naďalej. Znárodňovací výmer bol vydaný až po tom, ako právní predchodcovia žalovaných 2/ až 5/4 boli v pozemkovej knihe zapísaní ako vlastníci. Nehnuteľnosti boli preto v súlade so zákonom č. 87/1991 Zb. vydané oprávneným (skutočne perzekvovaným) osobám.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej 1/ a dovolaniu žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 uviedol, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny. Obe dovolania žiadal zamietnuť ako neopodstatnene podané.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací rozsudkom z 24. mája 2007 sp. zn. 3 Cdo 3/2006: **1.** zamietol dovolanie žalovanej 1/, **2.** zamietol dovolanie žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 v časti smerujúcej proti výroku rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. mája 2003 sp. zn. 12 Co 45/2003 v spojení s opravným uznesením tohto krajského súdu z 31. júla 2003 sp. zn. 12 Co 45/2003 a opravným uznesením tohto krajského súdu z 23. marca 2004 sp. zn. 12 Co 45/2003, ktorým rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 19. novembra 2002 č.k. 20 C 80/1992-368 v spojení s uznesením tohto okresného súdu zo 4. novembra 2003 č.k. 20 C 80/1992-457 zmenil tak, že žalovaní 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 sú povinní vydať nehnuteľnosti žalobcovi do 30 dní; vo zvyšnej časti dovolanie týchto žalovaných odmietol. Žalobcovi nepriznal náhradu trov dovolacieho konania. Dovolací súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že najskôr skúmal, či dovolania sú procesne prípustné – týmto opravným prostriedkom totiž možno napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, len ak ho zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Zdôraznil, že po stránke vecnej správnosti mohol posudzovať len tie výroky rozsudku odvolacieho súdu, ktoré boli napadnuté procesne prípustným dovolaním; preskúmal ich v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1

O.s.p.). Dovolací súd poukázal na právnu úpravu predpokladov procesnej prípustnosti dovolania uvedenú v § 237 O.s.p. a § 238 O.s.p. Pokiaľ ide o dovolanie žalovanej 1/, dovolací súd uviedol, že jej opravný prostriedok smeruje proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený výrok rozsudku súdu prvého stupňa určujúci neplatnosť dohody o vydaní nehnuteľností, tak, že jej „vzájomná žaloba“ sa zamietá. Dovolací súd konštatoval, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia väd v zmysle § 237 O.s.p. a tiež v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. V danej veci sa žalovaná 1/ v konaní o určenie neplatnosti dohody o vydaní vecí domáhala „vzájomnou žalobou“ podanou proti ostatným žalovaným. Takáto „vzájomná žaloba“ nezodpovedá § 97 O.s.p. Preto výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol výrok rozsudku súdu prvého stupňa (určujúci neplatnosť dohody o vydaní nehnuteľností) zmenený tak, že „vzájomná žaloba“ sa zamietá, bol jednoznačne správny (žiadny iný výrok by nebol v súlade s § 97 ods. 1 O.s.p.). Po zohľadnení tejto podstatnej okolnosti najvyšší súd dospel k záveru, že v danom prípade nie je dôvod vyhovieť dovolaniu žalovanej 1/ a že jej opravný prostriedok treba zamietnuť (§ 243b ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd vo vzťahu k dovolaniu žalovaným 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 uviedol, že i keď je nimi napadnutý výrok formálne označený ako „zmeňujúci“, z hľadiska žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 ide po rozhodujúcej (obsahovej) stránke o výrok potvrdzujúci (zmeňujúci je z hľadiska žalovanej 4/, ktorá ale dovolanie nepodala). Prípustnosť dovolania týchto dovolateľov vyslovil odvolací súd v samostatnom výroku svojho rozhodnutia. Dovolací súd osobitne zdôraznil, že ak odvolací súd vysloví prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 3 O.s.p., je dovolateľ oprávnený napadnúť jeho rozhodnutie len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. V dovolacom konaní potom predmetom posudzovania a riešenia môžu byť len právne otázky (na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený a ani vybavený procesnými prostriedkami – vid' § 243a ods.2, veta druhá O.s.p.). Dovolací súd v nadväznosti na to vo svojom rozsudku konštatoval, že práve so zreteľom na vyššie uvedené medze dovolacieho prieskumu v danom prípade nepreskúmaval (nemohol preskúmať) správnosť skutkových záverov odvolacieho súdu, ani opodstatnenosť námietok žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 skutkovej povahy [či napríklad kúpna zmluva bola uzavretá v ťaživých spoločenských, politických alebo ekonomických pomeroch, či a pre ktorú zmluvnú stranu bola výhodná, či a v akom rozsahu sa na jej základe plnilo, či a aký stupeň perzekúcie postihol jednotlivé zmluvné strany, aká bola motivácia jej účastníkov vedúca k uzatvoreniu kúpnej zmluvy, či a s akými dôsledkami konal žalobca v úmysle uviesť zmluvnú protistranu do omylu]. Keďže platná právna úprava umožňovala dovolaciemu súdu v dovolacom konaní riešiť len právnu

otázku, so zreteľom na zásadný právny význam ktorej bola vyslovená prípustnosť dovolania, dovolací súd neposudzoval (nemohol posudzovať) ani správnosť skutkových a právnych názorov súdov o podstate majetkovej krivdy, ktorá nastala v rozhodnom období, o prechode nehnuteľností na štát, o tom, či znárodnenie bolo alebo nebolo v súlade s vtedajším právnym poriadkom, či nebol prekročený povolený rozsah znárodnenia, či k odňatiu nehnuteľností došlo spôsobom uvedeným v § 6 ods. 1 písm. k/ zákona č. 87/1991 Zb. alebo v ustanovení § 6 ods. 2 tohto zákona, či za odňatie nehnuteľností mala byť vyplatená náhrada a aké dôsledky malo jej nevyplatenie, či znárodňovací výmer mal alebo nemal predpísané náležitosti a aké boli jeho právne účinky, či tento výmer (aj so zreteľom na ním vyslovenú neúčinnosť niektorých prevodov majetku po 1. januári 1948) bol alebo nebol zmätočným aktom štátu priečiacim sa zásadám demokratickej spoločnosti. Z toho istého dôvodu (vymedzenia medzi prípustného dovolacieho prieskumu) dovolací súd neskúmal (nemohol skúmať), či žalobca je oprávnenou osobou v zmysle § 3 a § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. a žalovaní 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 osobami uvedenými v § 4 a § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb., či štát a právni predchodcovia žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 vstúpili do držby nehnuteľností, prípadne či a aká plynula vydržacia lehota a či držba bola dobromyseľná a oprávnená. Z rovnakého dôvodu sa nemohol zaoberať ani otázkou právnych dôsledkov zapísania vlastníctva J. B. a M. B. do pozemkovej knihy, ani otázkou, či žalobca (ne)prejavil po tomto zápise vlastníctva do pozemkovej knihy konkludentný súhlas s vykonaním zápisu. Po tomto konštatovaní dovolací súd uviedol, že pripustením dovolania bola vytvorená možnosť (len) pre preverenie správnosti riešenia otázky platnosti kúpnej zmluvy z hľadiska toho, že v čase jeho urobenia nezavšíl vek 21 rokov. Otázku, či žalobca bol v tom čase plnoletý, bolo potrebné riešiť podľa vtedy platného súkromného práva. Odvolací súd správne dospel k záveru, že plnoletosť žalobcu nevyplývala zo zavŕšenia veku. Nebolo opodstatnené tvrdenie dovolateľov, že odvolací súd otázku, či žalobca (osoba vo veku nad 18 rokov) nedosiahol plnoletosť inak než zavŕšením predpísaného veku 21 rokov, vôbec neriešil. Odvolací súd sa touto otázkou zaoberal a výsledok jej riešenia vysvetlil na str. 7 dovolaním napadnutého rozsudku. Neopodstatnená bola tiež námietka žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4, že odvolací súd túto problematiku zjednodušil len na otázku dosiahnutia veku 21 rokov žalobcom. Zo všetkých uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd vyriešil otázku neplnoletosti žalobcu v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy správne. So zreteľom na to, že žalobca v čase uzatvorenia zmluvy nebol plnoletý, nemohla byť kúpna zmluva platná. Vlastnícke právo k nehnuteľnosti, ktorá bola zapísaná v pozemkovej knihe, bolo možné nadobudnúť spravidla len vpisom do pozemkovej knihy. Náležitosti listín, na základe ktorých sa mal vykonať zápis do pozemkovej

knihy, upravoval vtedajší právny poriadok. Ak bolo vkladové povolenie vystavené maloletou osobou bez súhlasu zákonného zástupcu alebo poručenského súdu, bol vklad od začiatku neplatný. V zmysle § 69 pozemkovoknižného poriadku medziiným platilo, že na základe listín, vydaných maloletými bez predpísaného „sudcovského“ schválenia, nemohol sa vykonať vklad alebo záznam. Pokiaľ sa v týchto prípadoch vklad napriek tomu vykonal, pozemková kniha odporovala skutočnému právnemu stavu. Tento stav, ktorý bol na ujmu skutočného vlastníka, pripúšťal vtedajší právny poriadok riešiť žalobou o výmaz. Nepodanie žaloby v stanovenej lehote nemalo dopad na (ne)platnosť vkladu alebo (ne)platnosť zmluvy. Nepodaním žaloby v stanovenej lehote skutočný vlastník stratil možnosť preukázať v konaní o takejto žalobe neplatnosť vkladu. Zo spisu vyplýva, že žalobca v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy nebol plnoletý. Vkladové povolenie tvorilo v danom prípade súčasť kúpnej zmluvy. To znamená, že aj toto povolenie urobila osoba neplnoletá. Vychádzajúc z vyššie uvedeného bolo potrebné vysloviť názor, že neplatným právnym úkonom bola kúpna zmluva vrátane vkladového povolenia. Záverečnú časť odvolacím súdom pripustenej dovolacej otázky dovolací súd zodpovedal tak, že neskoršia právna úprava nezmenila nič na tom, že žalobca v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy nebol plnoletý; táto neskoršia právna úprava neobsahovala ustanovenia, ktoré by spätne za platné označovali právne úkony, urobené pred jej prijatím osobami, ktoré pre neplnoletosť neboli spôsobilé na ich urobenie. Z vyššie uvedeného dovolací súd vyvodil, že dovolanie žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 smeruje v tejto časti proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorý je aj podľa právneho názoru dovolacieho súdu založený na správnom právnom posúdení veci. Ich dovolanie bolo preto potrebné v tejto časti zamietnuť podľa § 243b ods. 1 O.s.p. ako neopodstatnené.

Na základe sťažnosti žalobcov 2/, 3/, 5/1, 5/2, 5/3, 5/4 a spoločnosti Q., s.r.o. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v náleze z 15. mája 2008 sp. zn. III. ÚS 303/07 (ďalej len „nález“) vyslovil, že ich základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 3/2006 z 24. mája 2007. Ústavný súd uvedený rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Rozsudku najvyššieho súdu vytkol, že sa „nevysporiadal so všetkými otázkami majúcimi podstatný vplyv na rozhodnutie vo veci. Najvyšší súd neskúmal, či kúpna zmluva bola uzavretá v ťaživých spoločenských, politických alebo ekonomických pomeroch, či a pre ktorú zmluvnú

stranu bola výhodná, či a v akom rozsahu sa na jej základe plnilo, či a aký stupeň perzekúcie postihol jednotlivé zmluvné strany, aká bola motivácia jej účastníkov vedúca k uzatvoreniu kúpnej zmluvy, či a s akými dôsledkami konal žalobca v úmysle uviesť zmluvnú protistranu do omylu. Ďalej najvyšší súd nepreskúmal ani podstatu majetkovej krivdy, ktorá nastala v rozhodnom období, prechod nehnuteľností na štát, otázku, či znárodnenie bolo, alebo nebolo v súlade s vtedajším právnym poriadkom, či nebol prekročený povolený rozsah znárodnenia, či k odňatiu nehnuteľnosti došlo spôsobom uvedeným v zákone č. 87/1991 Zb., či za odňatie mala byť vyplatená náhrada a aké dôsledky malo jej nevyplatenie, či znárodňovací výmer mal, alebo nemal predpísané náležitosti a aké boli jeho právne účinky, či tento výmer bol, alebo nebol zmätočným aktom štátu priečiacim sa zásadám demokratickej spoločnosti, či žalobca je oprávnenou osobou a žalovaní povinnou osobou podľa zákona č. 87/1991 Zb., či štát a právni predchodcovia žalovaných vstúpili do držby nehnuteľností, ktorá mohla viesť k vydržaniu, či uplynula vydržacia lehota, či držba bola oprávnená a dobromyseľná, aký dôsledok mal zápis vlastníctva do pozemkovej knihy, či žalobca prejavil pred zápisom do pozemkovej knihy, v čase zápisu alebo po ňom konkludentný súhlas s vykonaním zápisu, kto bol vlastníkom nehnuteľností v čase ich prechodu na štát znárodnením, či je pre platnosť kúpnej zmluvy rozhodujúci dátum podpísania zmluvy alebo dátum osvedčenia podpisu žalobcu na zmluve, otázkou neplatnosti kúpnej zmluvy z iných hľadísk (nielen z hľadiska toho, či žalobca v čase urobienia právneho úkonu nezavšíl 21 rokov), otázkou, či bola dosiahnutá plnoletosť žalobcu nielen v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy, ale aj v čase osvedčenia jeho podpisu, resp. v čase rozhodnutia, resp. právoplatnosti uznesenia súdu povoľujúceho zápis do pozemkovej knihy, otázkou, či je možné považovať kúpnu zmluvu za neplatnú a kto bol vlastníkom predmetných nehnuteľností v čase znárodnenia, ak žalobca nepodal žalobu o výmaz neplatne vloženého vlastníckeho práva z pozemkovej knihy v stanovenej lehote a obnovenie pôvodného stavu podľa vtedajšieho Uhorského práva, otázkou, či sa mohol žalobca domáhať reštitučného nároku podľa zákona č. 87/1991 Zb., ak nebol v čase znárodnenia zapísaný v pozemkovej knihe a ani nepodal žalobu o výmaz vkladu podľa Uhorského práva“. Osobitne vo vzťahu k spoločnosti Q., spol. s r.o. ústavný súd uviedol, že jej „bola odňatá možnosť konať pred súdom, keďže kúpnu zmluvou z 24. júla 2001 uzavretou so správkyňou konkurznej podstaty, nadobudla podiel na predmetných nehnuteľnostiach (podiele 5/16), vklad bol povolený 13. augusta 2001 a všeobecné súdy s ňou nekonali ako s účastníkom konania. Dôsledné riešenie týchto otázok je dôležité z ústavného hľadiska na to, aby sa odstránilo porušenie základných práv podľa

čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd“.

Najvyšší súd, viazaný právnym názorom ústavného súdu, ktorý vyslovil v náleze (§ 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov) v uznesení z 11. decembra 2008 sp. zn. 3 Cdo 211/2008 konštatoval, že výhrady vyslovené v náleze vo vzťahu k rozsudku najvyššieho súdu z 24. mája 2007 sp. zn. 3 Cdo 3/2006 sa obsahovo – po vecnej stránke (skutkovej aj právnej) rovnako týkajú aj rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. mája 2003 sp. zn. 12 Co 45/2003 (v znení opravných uznesení). So zreteľom na povahu a účel dovolacieho konania viedla táto okolnosť najvyšší súd k záveru, že v danej procesnej situácii, ktorá nastala po rozhodnutí ústavného súdu, pre dosiahnutie zmyslu a podstaty nálezu prichádza v dovolacom konaní do úvahy len zrušenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu. Vzhľadom na to dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že v novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, doplnil dokazovanie a rozsudkom zo 17. júna 2009 sp. zn. 15 Co 6/2009 rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 19. novembra 2002 č.k. 20 C 80/1992-368 v spojení s opravným uznesením tohto súdu zo 4. novembra 2003 č.k. 20 C 80/1992-457: **1.** zmenil vo výroku o povinnosti žalovaných 2/, 3/, 5/1, 5/2, 5/3 a 5/4 vydať žalobcovi nehnuteľnosti v katastrálnom území B. vedené ako dom súpisné č. X. postavený na parcele č. X. – zastavaná plocha vo výmere X. m² a pozemok parcelného č. X. – zastavaná plocha vo výmere X. m², tak, že žalobu zamietol, **2.** potvrdil vo výroku, ktorým bola žaloba voči žalovaným 1/ a 4/ zamietnutá, **3.** zmenil vo výroku určujúcom neplatnosť dohody o vydaní nehnuteľností tak, že žalobu zamietol, **4.** potvrdil vo výroku zamietajúcom návrh žalovaného 1/ na vydanie nehnuteľností. Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol zároveň o trovách konania tak, že žalobcu zaviazal zaplatiť ich náhradu do 3 dní žalovanému 1/ vo výške 4 755,92 €, žalobcom 2/, 5/1 až 5/4 vo výške 24 963,95 € a žalovanej 3/ vo výške 1 574,36 €. Žalovanej 4/ nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení tohto rozsudku odvolací súd uviedol, že vzhľadom na návrh spoločnosti Q., s.r.o. na odvolacom pojednávaní, ktorá nadobudla spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach od Ing. E. F. pripustil podľa § 211 ods. 2 O.s.p. a § 92 ods. 2 O.s.p., aby do konania namiesto žalovanej 4/ vstúpila uvedená obchodná spoločnosť. Na

základe výsledkov dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa a doplneného v odvolacom konaní pristúpil odvolací súd k riešeniu otázok, či žalobca je osobou oprávnenou v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb., či nehnuteľnosti v čase ich prechodu na štát boli v jeho vlastníctve a či teda utrpel majetkovú ujmu v zmysle uvedeného zákona. Aj v súlade s názorom ústavného súdu označil odvolací súd za rozhodujúce posúdenie kúpnej zmluvy. Vzhľadom na dátum uzavretia tejto zmluvy sa jej platnosť posudzuje podľa uhorského obyčajového práva. S poukazom na výsledky dokazovania odvolací súd dospel k záveru, že kúpna zmluva je neplatná z dôvodu, že predávajúci v čase jej uzavretia nebol plnoletý a v konaní nevyšlo najavo, že by jeho úkon bol schválený zákonom predpokladaným postupom. Obdobne nebolo preukázané, že by predávajúci tento úkon dodatočne konvalidoval v čase svojej plnoletosti – posledný úkon žalobcu pri uzatváraní kúpnej zmluvy bol jeho prejav, ktorým 3. februára 1948 (ešte v čase svojej neplnoletosti) uznal podpis na zmluve za svoj. Odvolací súd poukázal aj na to, že „vkladové povolenie“ tvorilo v danom prípade súčasť kúpnej zmluvy a keďže ju uzavrel účastník neplnoletý bez schopnosti samostatne konať, je neplatné i toto „vkladové povolenie“. V takom prípade údaje evidované v pozemkovej knihe odporovali skutočnému stavu (ako vlastníkom bol v nej vedený ten, kto vlastníkom v skutočnosti nebol). Pretože tento stav bol na ujmu skutočnému vlastníkovi, mohol sa skutočný vlastník v lehote 32 rokov domáhať výmazu vlastníctva. V danom prípade uvedená lehota začala plynúť 9. februára 1948 (a v dôsledku neskorších legislatívnych zmien uplynula dňom 1. januára 1961), žalobca však žalobu o výmaz vlastníctva nikdy nepodal. Odvolací súd preto dospel k záveru, že za vlastníkov sporných nehnuteľností v čase znárodnenia bolo potrebné považovať J. B. a M. B.. K vydaniu zákona č. 115/1948 Zb. došlo 28. apríla 1948, teda v tzv. rozhodnom období vymedzenom v zákone č. 87/1991 Zb. Prechodom majetku na štát podľa tohto zákona došlo k majetkovej krivde v zmysle § 1 ods. 1 uvedeného zákona. Dobu vzniku tejto krivdy treba vzťahovať k dátumu prijatia predmetného znárodňovacieho predpisu, v dôsledku čoho treba mať za to, že vlastníctvo bolo odňaté J. B. a M. B.. Skutočnosť, že k znárodneniu došlo v rozpore s predmetným znárodňovacím predpisom (nehnuteľnosti totiž neslúžili na produkciu piva ani na prevádzku znárodneného pivovarnického podniku), zakladá dôvod na vydanie nehnuteľností v zmysle § 6 ods. 1 písm. k/ zákona č. 87/1991 Zb. Odvolací súd dodal, že v danom prípade vydaný znárodňovací výmer ako administratívny akt nespĺňal náležitosti účinného administratívneho aktu. Aj so zreteľom na obsah nálezu odvolací súd v ďalšej časti odôvodnenia rozsudku konštatoval, že kúpna zmluva bola (pre obe zmluvné strany) uzavretá v ťaživých spoločensko-politických podmienkach. Výhodnejšia však bola pre predávajúceho, ktorý za nehnuteľnosti získal aspoň čiastočné plnenie, J. B. a M. B. však za

znárodnené nehnuteľnosti nebola poskytnutá žiadna odplata a dokonca boli perzekvovaní, trestne stíhaní, odsúdení a vykonali trest odňatia slobody. Z týchto dôvodov odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým žalobe vyhovel, a to tak, že neopodstatnene podanú žalobu zamietol. V súlade so svojím názorom zaujatým v uvedenom zmeňujúcom výroku zároveň potvrdil zamietajúci výrok rozsudku súdu prvého stupňa proti žalovaným 1/ a 4/.

Proti rozsudku odvolacieho súdu uvedenému v predchádzajúcom odseku podal žalobca dovolanie s odôvodnením, že v konaní mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. a § 237 písm. f/ O.s.p.) a napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Odňatie možnosti pred súdom konať vyvodzoval z procesného postupu odvolacieho súdu, ktorý na odvolacom pojednávaní 17. júna 2009 rozhodol podľa § 211 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. tesne pred vyhlásením rozsudku, pričom uznesenie vyhovujúce návrhu, aby na miesto pôvodne žalovanej 4/ vstúpila do konania Q., s.r.o., písomne nevyhotovil a nedal poučenie o možnosti napadnúť toto uznesenie odvolaním. Keďže predmetné uznesenie žalobcovi ani nedoručil, znemožnil mu podať odvolanie proti nemu – rozsudok vyhlásil skôr, než žalobcovi začala plynúť lehota na podanie odvolania proti tomuto uzneseniu. Zmena účastníka, o ktorej rozhodol odvolací súd, je navyše v rozpore s § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. Podľa jeho názoru mu možnosť konať pred súdom bola odňatá aj v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania – vyčíslenia trov žalovaných, i keď súdu doručené v lehote uvedenej v § 151 ods. 1 druhá veta O.s.p., boli do spisu založené až po niekoľkých týždňoch (t.j. až po rozhodnutí o náhrade trov). Na odôvodnenie opodstatnenosti uplatnenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. dovolateľ uviedol, že odvolací súd celkom prehliadol podstatnú skutočnosť, že totiž žalobca ako pôvodný vlastník nehnuteľností v spoločensko-politických pomeroch existujúcich v čase znárodnenia v roku 1948 a po ňom ani reálne nemohol využiť lehotu 32 rokov na podanie žaloby o výmaz vlastníctva. Takáto žaloba by mala smerovať proti tomu, koho vlastníctvo sa navrhuje vymazať, J. B. a M. B. však boli v pozemkovej knihe vedení ako vlastníci nehnuteľností len pomerne krátky čas, lebo po znárodnení bol ako vlastník zapísaný štát. Podanie predmetnej žaloby preto právne i fakticky nebolo možné. Úvahy odvolacieho súdu o dôsledkoch nevyužitia uvedenej lehoty preto popierajú zmysel a účel zákona č. 87/1991 Zb. Podanie žaloby o výmaz vlastníctva napokon ani nebolo potrebné. Žalobca v súvislosti s tým poukázal na § 879 Všeobecného občianskeho zákonníka z roku 1811. Keďže kúpna zmluva bola neplatná, čo konštatoval aj odvolací súd, nebolo potrebné ju vyhlásovať za neplatnú.

Neplatnosť nastávala ex lege a bol na ňu povinný prihliadnuť aj súd. Nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom spočíva podľa názoru dovolateľa tiež v tom, že k znárodneniu došlo ku dňu stanovenému v zákone č. 115/1948 Zb., teda k 1. januáru 1948; v uvedený deň bol však v pozemkovej knihe vedený ako vlastník žalobca. Nehnuteľnosti teda neboli znárodnené (a majetková krivda v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. nebola spôsobená) J. B. a M. B., ale žalobcovi. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku vyslovil svoje závery o retroaktivite znárodňovacieho výmeru, avšak k tomu, že rozhodujúcim pre posúdenie veci bol 1. január 1948, ku ktorému boli nehnuteľnosti znárodnené (§ 1 ods. 1 zákona č. 115/1948 Zb.), sa vôbec nevyjadril, resp. túto skutočnosť celkom opomenul. Z uvedených dôvodov dovolateľ žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že jeho žalobe vyhovie.

Žalovaní 2/ a 5/1 až 5/4 vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že žalobcov odkaz na Všeobecný občiansky zákonník z roku 1811 je nevhodný, lebo na území Slovenska platilo v čase znárodnenia uhorské obyčajové právo. Podľa ich názoru je pre posúdenie danej veci relevantné to, že žalobca nikdy nepodal žalobu o výmaz vlastníctva, nie to, či na podanie takejto žaloby mal lehotu 32-ročnú alebo kratšiu. Žalobcov výklad o dni, ku ktorému došlo k znárodneniu, označili za nesprávny. Žalobca si neuvedomuje, že pokiaľ by bol skutočne rozhodujúcim deň ním označený (1. január 1948), spadalo by znárodnenie do času pred rozhodným obdobím (od 25. februára 1948 do 1. januára 1990) určeným v § 1 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb., v dôsledku čoho by vôbec nešlo o majetkovú krivdu, na ktorú sa vzťahuje tento zákon. Správnym je názor, že k majetkovej krivde spôsobenej znárodnením vykonaným v rozpore so zákonom č. 115/1948 Zb. došlo dňom prijatia tohto zákona – 28. aprílom 1948. V uvedený deň práva vlastníka vykonávali J. B. a M. B.; im bola znárodnením spôsobená majetková krivda podľa zákona č. 87/1991 Zb. Žalobcu preto nebolo možné považovať za oprávnenú osobu podľa tohto zákona. Rozhodnutie odvolacieho súdu teda v uvedenom zmysle spočíva na správnom právnom posúdení veci. K dovolateľom namietanému odňatiu možnosti konať žalovaní 2/ a 5/1 až 5/4 uviedli, že procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. nemôže založiť skutočnosť, že žalobca pri nahliadnutí do spisu nemal možnosť zistiť obsah vyčíslenia trov procesnej protistrany.

Žalovaná 3/ podala obsahovo zhodné vyjadrenie ako žalovaní 2/ a 5/1 až 5/4.

Žalovaní 1/ a 4/ sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či je dovolanie v celom rozsahu procesne prípustné.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V danom prípade je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. V zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Z právnej úpravy, ktorá je daná ustanovením § 239 ods. 3 O.s.p. vyplýva, že dovolanie nie je prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania.

V prejednáwanej veci výroková časť dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu obsahuje viacero výrokov, a to výrok, ktorým odvolací súd: (1.) napadnutý rozsudok zmenil vo výroku o povinnosti žalovaných 2/, 3/, 5/1, 5/2, 5/3 a 5/4 vydať žalobcovi nehnuteľnosti tak, že žalobu zamietol, (2.) napadnutý rozsudok potvrdil vo výroku, ktorým bola žaloba voči žalovaným 1/ a 4/ zamietnutá, (3.) napadnutý rozsudok zmenil vo výroku určujúcom neplatnosť dohody o vydaní nehnuteľností tak, že žalobu zamietol, (4.) napadnutý rozsudok potvrdil vo výroku zamietajúcom návrh žalovaného 1/ na vydanie nehnuteľností, (5.) rozhodol o trovách konania. Žalobca napadol dovolaním iba výroky 1. a 2. (a ako súvisiace tiež výroky, ktorými mu bola uložená povinnosť zaplatiť náhradu trov konania). Dovolací súd výroky dovolaním nenapadnuté nebral na zreteľ; prípustnosť dovolania proti jednotlivým výrokom napadnutým dovolaním posudzoval samostatne.

Dovolanie v časti, ktorá smeruje proti výroku (1.) zmeňujúcemu prvostupňový rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaných 2/, 3/, 5/1, 5/2, 5/3 a 5/4 vydať žalobcovi nehnuteľnosti, je procesne prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p.

Procesnú prípustnosť dovolania v časti, ktorá smeruje proti výroku (2.) potvrdzujúcemu prvostupňový rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby proti žalovaným 1/ a 4/, nemožno vyvodiť z ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O.s.p.; obdobne procesná prípustnosť dovolania v časti napadajúcej výrok o povinnosti žalobcu zaplatiť žalovaným náhradu trov konania nevyplýva z ustanovení § 239 ods. 1 až 3 O.s.p. Prípustnosť týchto častí dovolania by prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p.

Dovolaací súd s prihliadnutím na obsah dovolania a tiež so zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Podľa uvedeného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 O.s.p. nie je právne významné samo tvrdenie účastníka, že došlo k určitej procesnej vade, ale len zistenie, že k namietanej vade skutočne došlo.

Dovolaateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo.

Dovolaací súd sa osobitne zameril na otázku, či postupom súdov nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p). Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok.

Žalobca (v časti B/ dovolania) namietal, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať tým, že na odvolacom pojednávaní 17. júna 2009 bolo rozhodnuté podľa § 211 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. tesne pred vyhlásením rozsudku; uznesenie, ktorým na miesto pôvodne žalovanej 4/ vstúpila do konania Q., s.r.o., nebolo ale písomne vyhotovené, žalobcovi nebolo doručené a nebol ani poučený o možnosti podať odvolanie proti tomuto uzneseniu.

Dovolací súd v súvislosti s vyššie uvedeným poukazuje na to, že ak tento zákon (t.j. Občiansky súdny poriadok) neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 2 O.s.p.). Ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli (§ 92 ods. 2 O.s.p.). Súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa; súhlas odporcu alebo toho, kto má vstúpiť na jeho miesto, sa nevyžaduje. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú zachované (§ 92 ods. 3 O.s.p.).

Ustanovenie § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. umožňujú zámenu účastníkov konania, a to v závislosti od hmotnoprávných zmien, ku ktorým (ako je to aj v prejednávanej veci), došlo po začatí súdneho konania. Zámena účastníkov je prípustná aj v odvolacom konaní [pozn.: z ustanovenia § 216 ods. 1 O.s.p. vyplýva iba to, že v odvolacom konaní nie je použiteľné ustanovenie § 92 ods. 1 a 4 O.s.p. (teda nie aj § 92 ods. 2 a 3 O.s.p.)]. Obsah zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom 17. júna 2009 (č.l. 709 spisu) svedčí o tom, že odvolací súd uznesením z toho istého dňa pripustil, aby do konania na miesto žalovanej 4/ Ing. E. F. vstúpila spoločnosť Q., s.r.o. so sídlom v B.. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu predmetné uznesenie nebolo potrebné účastníkom konania doručovať, lebo v zmysle § 168 ods. 2 O.s.p. uznesenie súd doručí účastníkom, (len) ak je proti nemu odvolanie alebo ak to je pre vedenie konania potrebné alebo ak ide o uznesenie, ktorým sa účastníkom ukladá nejaká povinnosť. Proti uvedenému uzneseniu nebolo prípustné odvolanie, lebo o zámene rozhodol nie súd prvého stupňa (viď § 201 O.s.p.), ale odvolací súd. Z materiálneho hľadiska

je zrejmé, že odvolací súd nepoučením žalobcu o tom, že proti uvedenému uzneseniu nie je prípustné odvolanie, neodňal žalobcovi možnosť pred súdom konať § 237 písm. f/ O.s.p.

K odňatiu možnosti žalobcu pred súdom konať (v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania) nemohlo dôjsť tým, že vyčíslenie trov žalovaných doručené súdu síce v lehote uvedenej v § 151 ods. 1 druhá veta O.s.p., bolo do spisu fakticky založené až po rozhodnutí o náhrade trov. Právna úprava trov občianskeho súdneho konania (predovšetkým ich druhov, platenia, nahradzovania a rozhodovania o nich) je obsiahnutá v ustanoveniach § 137 až § 151a O.s.p. V zmysle § 151 ods. 1 O.s.p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia. Zo spomenutých zákonných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku ale nevyplýva, že by dochádzalo k odňatiu možnosti účastníka pred súdom konať, pokiaľ by vyčíslenie trov predložené účastníkom na opačnej procesnej strane, ktorému sa prisudzuje náhrada trov (§ 151 O.s.p.), nebolo v uvedenej lehote založené v súdnom spise.

Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že procesnú prípustnosť dovolania v časti, ktorá smeruje proti výroku (2.) potvrdzujúcemu prvostupňový rozsudok vo výroku zamietajúcom žalobu proti žalovaným 1/ a 4/, a tiež procesnú prípustnosť dovolania v časti napadajúcej výroky o povinnosti žalobcu zaplatiť žalovaným náhradu trov konania nemožno vyvodit' ani z § 237 O.s.p.

Najvyšší súd sa v predmetnom dovolacom konaní mohol zaoberať vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu len v časti, ktorou bolo toto rozhodnutie napadnuté procesne prípustnou časťou dovolania žalobcu. V ďalšom sa preto zaoberal len vecnou správnosťou výroku, ktorým Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil vo výroku o povinnosti žalovaných 2/, 3/, 5/1, 5/2, 5/3 a 5/4 vydať žalobcovi nehnuteľnosti tak, že žalobu zamietol. V ďalšej časti sa pod dovolaním rozumie len procesne prípustná časť dovolania žalobcu a pod rozsudkom odvolacieho súdu sa rozumie tento jeho zmeňujúci výrok.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou,

ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Existencia procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. a v § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Žalobca v dovolaní namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Pred posúdením opodstatnenosti uplatnenia uvedeného dovolacieho dôvodu žalobcom považuje najvyšší súd za potrebné upozorniť na významnú odlišnosť doterajších dovolacích konaní v tejto veci. V dovolacích konaniach sp. zn. 3 Cdo 3/2006 a sp. zn. 3 Cdo 211/2008 išlo o posúdenie opodstatnenosti dovolania, prípustnosť ktorého bola založená osobitným výrokom rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 3 O.s.p.) – najvyšší súd v súlade s jeho rozhodovacou praxou mohol v týchto dovolacích konaniach posudzovať správnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom len v konkrétne tej právnej otázke majúcej zásadný právny význam, so zreteľom na ktorú bolo dovolanie pripustené. Iná je však situácia v ostatnom dovolacom konaní (t.j. sp. zn. 3 Cdo 328/2009), v ktorom vyplýva procesná prípustnosť dovolania z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. a dovolací súd je oprávnený – v rámci danom rozsahom dovolania a v ňom uplatnených dovolacích dôvodov – pri posudzovaní opodstatnenosti dovolania preskúmať správnosť právneho posúdenia veci bez toho obmedzenia, ktoré sa inak uplatňuje v prípade dovolania pripusteného odvolacím súdom (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Dôvody, so zreteľom na ktoré považuje žalobca za nesprávne právne posúdenie veci v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu, uviedol v časti A/ svojho dovolania. Dovolací súd k nim uvádza nasledovné:

a/ Prvý okruh námietok dovolateľa sa týka neplatnosti kúpnej zmluvy, zápisu vlastníctva v pozemkovej knihe v prospech právnych predchodcov žalovaných, 32-ročnej lehoty (v ktorej bolo podľa vtedajšieho právneho poriadku možné vo všeobecnosti podať žalobu o výmaz), žalobcom tvrdenej nadbytočnosti takejto žaloby v danom prípade (keďže kúpna zmluva bola neplatná, čo konštatoval aj odvolací súd), a tiež existencie individuálnych okolností brániacich žalobcovi podať takúto žalobu.

K podstate právnych otázok, ktoré súvisia s obsahom vyššie uvedených námietok sa najvyšší súd vyjadril už v rozsudku z 24. mája 2007 sp. zn. 3 Cdo 3/2006, na ktorý v tomto smere v plnom rozsahu poukazuje s poznámkou, že ústavný súd v náleze, ktorým zrušil predmetný rozsudok najvyššieho súdu, neoznačil tieto právne závery za ústavne nekonformné.

Dovolací súd dodáva, že v čase uzavretia kúpnej zmluvy platilo uhorské obyčajové právo, podľa ktorého treba aj v súčasnosti posudzovať otázku platnosti predmetného právneho úkonu. Odvolací súd dospel k správnomu záveru, že kúpna zmluva je neplatná, lebo predávajúci v čase jej uzavretia nebol plnoletý a v konaní nevyšlo najavo, že by jeho úkon bol schválený zákonom predpokladaným postupom. Obsahovo zhodný záver zaujal dovolací súd už v konaní sp. zn. 3 Cdo 3/2006, v ktorom uviedol, že „na základe listín, vydaných maloletými bez predpísaného 'sudcovského' schválenia, nemohol sa vykonať vklad alebo záznam; pokiaľ sa v týchto prípadoch vklad napriek tomu vykonal, pozemková kniha odporovala skutočnému právnomu stavu a tento stav, ktorý bol na ujmu skutočného vlastníka, pripúšťal vtedajší právny poriadok riešiť žalobou o výmaz“. Výsledkami vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že takáto žaloba nebola zo strany žalobcu nikdy podaná. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je pritom so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávanej veci irelevantné, z akých dôvodov k podaniu takejto žaloby nedošlo.

Za rozhodujúcu skutkovú okolnosť pre posúdenie určujúcej otázky (koho nehnuteľnosti boli znárodnené a komu bola znárodnením spôsobená majetková krivda) považoval odvolací súd to, že zápis v pozemkovej knihe v čase znárodnenia deklaroval

vlastníctvo J. B. a M. B.. Keďže správnosť tohto zápisu nebola relevantným spôsobom – v spore o výmaz – účinne spochybnená, bolo potrebné vychádzať z toho, že znárodneným bol majetok J. B. a M. B. a že im bola aktom znárodnenia nehnuteľností spôsobená majetková krivda v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. Dovolací súd považuje tieto právne závery za správne.

Treba dodať, že odvolací súd v ostatne napadnutom rozsudku riešil aj otázky, ktoré nemohli byť v konaní sp. zn. 3 Cdo 3/2006 dovolacím súdom posudzované vzhľadom na obsah dovolacej otázky vymedzenej pri pripustení dovolania (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Odvolací súd sa zaoberal medziiným otázkou, či kúpna zmluva bola uzavretá v ťaživých spoločenských, politických alebo ekonomických pomeroch, či a pre ktorú zmluvnú stranu bola výhodná, či a v akom rozsahu sa na jej základe plnilo, či a aký stupeň perzekúcie postihol jednotlivé zmluvné strany, či znárodnenie bolo alebo nebolo v súlade s vtedajším právnym poriadkom a vyjadril sa tiež k podstate spôsobenej majetkovej krivdy. Právne závery prijal aj vo vzťahu k otázke, či žalobca je oprávnenou osobou v zmysle § 3 a § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. a žalovaní 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 osobami uvedenými v § 4 a § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. Správnosť právnych záverov, ktoré odvolací súd v tomto smere prijal a vysvetlil v odôvodnení napadnutého rozsudku, žalobca v dovolaní nespochybnil, a preto sa nimi dovolací súd nezaoberal.

b/ Do druhého argumentačného okruhu patria námietky dovolateľa o tom, že k znárodneniu došlo ku dňu stanovenému v zákone č. 115/1948 Zb. – k 1. januáru 1948. V ten deň bol totiž ako vlastník vedený žalobca. Dovolateľ vzhľadom na to tvrdí, že nehnuteľnosti boli znárodnené jemu a tým mu bola spôsobená majetková krivda v zmysle zákona č. 87/1991 Zb.; dodáva, že odvolací súd sa síce vyjadril o retroaktívite výmeru stanovujúceho rozsah znárodnenia, podľa názoru dovolateľa ale k časovému momentu znárodnenia nezaujal stanovisko. Z uvedených časových súvislostí žalobca vyvodil, že ak boli (jemu) znárodnené nehnuteľnosti k 1. januáru 1948, nemohol ich (aj z tohto dôvodu) ako nevlastník platne previesť vo februári 1948 na právnych predchodcov žalovaných. Odvolací súd dospel k svojim záverom o retroaktívite na báze svojvoľných úvah ignorujúcich platné právne predpisy. Dovolací súd sa s touto argumentáciou žalobcu nestotožňuje.

Ústavný súd Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky v náleze z 21. decembra 1992 sp. zn. I. ÚS 597/92 uviedol, že je jasnou a závažnou právnou skutočnosťou, že k vydaniu zákona č. 115/1948 Zb. došlo dňa 28. apríla 1948, t.j. v tzv. rozhodnom období

stanovenom zákonom č. 87/1991 Zb. Vydaním zákona č. 115/1948 Zb. došlo ku krivde, ktorú má na mysli § 1 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb. Zákon č. 115/1948 Zb. bol koncipovaný ako nástroj triedneho boja, účelom ktorého bolo upevniť diktatúru totalitnej moci. O tom svedčí aj jeho retroaktivita, čo vo vzťahu k praktickému výkonu vlastníckeho práva znamenalo rozpor tohto normatívneho aktu s právom vlastniť a tiež so základnými princípmi právneho štátu. *Za deň vzniku majetkovej krivdy v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. treba preto považovať deň prijatia zákona č. 115/1948 Zb.* (t.j. 28. apríl 1948).

K uvedenej problematike sa vyjadril tiež najvyšší súd, ktorý v rozsudku z 29. júna 2007 sp. zn. 3 Cdo 14/2007, 15/2007 uviedol, že znárodňovacie predpisy z roku 1948 boli nástrojmi triedneho boja a z pohľadu súčasnosti sa priečia princípom a zásadám demokratickej spoločnosti. Zákon č. 87/1991 Zb. tento charakter znárodňovacích predpisov neprehliada. Zohľadňuje, že predpisy z tzv. druhej etapy znárodnenia (najmä zákony č. 114/1948 Zb. až č. 125/1948 Zb.), i keď vydané 28. apríla 1948 (prípadne 5. a 6. mája 1948), ako deň znárodnenia uvádzali 1. január 1948. Vychádzajúc zo všeobecne akceptovaného princípu zákazu pravej retroaktivity právnych predpisov treba však vychádzať z toho, že *k znárodneniu došlo dňom prijatia týchto znárodňovacích zákonov.*

Dovolací súd zo všetkých vyššie uvedených dôvodov konštatuje, že nehnuteľnosti boli znárodnené tomu, kto bol za ich vlastníka považovaný 28. apríla 1948; len tomuto subjektu mohla byť spôsobená majetková krivda v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. To znamená, že dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. bol žalobcom uplatnený neopodstatnene.

Najvyšší súd z dôvodov vyššie uvedených dovolanie zamietol (§ 243b O.s.p.) v časti napadnutej procesne prípustným dovolaním a vo zvyšnej časti odmietol ako procesne neprípustné podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.; riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať otázkou vecnej správnosti výrokov rozsudku odvolacieho súdu napadnutých procesne neprípustnou časťou dovolania.

V dovolacom konaní procesne úspešným žalovaným vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovaným 2/, 3/, 5/1 až 5/4 náhradu trov dovolacieho konania, lebo v zákonom určenej lehote nevyčíslili požadovanú náhradu trov

dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 a 2 O.s.p.). Žalovaným 1/ a 4/ nepriznal náhradu trov dovolacieho konania z dôvodu, že nepodali návrh na priznanie tejto náhrady.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. novembra 2010

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková